

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România și străinătate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacția și administrația: Strada Prundului Nr. 15. Inseratele se primesc la administrația. Prețul după tarif și învoială. Manuscrisele nu se înapoază. TELEFON Nr. 226.

Serviciul militar obligatoriu în Anglia.

Ne putem tăgădui că pentru politica mondială introducerea serviciului obligatoriu militar în Anglia are o importanță deosebită. Într-un spulberă o lozincă a tradiționalismului englez și Anglia „democratică” intră în șirul statelor care sânteresc principiul naționalității pe forța brută a militarismului. Libertatea «eu»-lui se jertfește pentru ideea de stat. Va să zică în acest război se dărimă în regimul constatarea lui Edward Grey, că războiul este pornit pentru dobândirea militarismului german: „Anglia imită și acceptă politica lui Bismarck, care spunea cu răzvălă la congresul statelor că principiul național în stat îl reprezintă numai un militarism temut și bine organizat. În zadar au vrut conducătorii Angliei să sdrobească „Prusia barbară” cu fraze și amenințări. În privra granatului și a mortierelor, frazele lui Loyd Derby, ale Asquith și lord Fischer par nu mai bătute de săpun în furtună. În zadar a pretins John Bull răscolul de usură. Germania și aliații ei n-au fost infometate și de război, pe lângă toate jertfele enorme, Germania a putut țâvăli la pământ trei fronturi, trei dușmani tari. Anglia în ultima consecință nu poate săge decât între două hotărâri: ori încheie o pace rușinoasă, milioane pentru dânsa, căoi în război de izbândă prusianismului Germania ar fi ajuns cu siguranță la primă navală — ori duceră înaintea cu toate mijloacele disponibile. Sfetnicii tronului lui Eirhard ales remediu din urmă. Parlamentul englez votează cu unanimitate, chiar în preșerea aplanării prin cea ori războiul a conflictului germano-american, noul proiect militar, opera lui Kitchener și astfel pe hârtie — Anglia va avea în război o „armată” de 5 milioane soldați.

Să nu ni-se pară însă prea fârlă pentru noi, cei din imperiul central, hotărârea parlamentului englez. Anglia are cu totul (incl. po-

poarele din colonii) 425 milioane de suflete. În țeara-mamă trăesc 46.533.869 de suflete.

Armata engleză în timp de pace era astfel compusă: Miliția reg. era la număr de 250.545 soldați. Coloniile aveau 4101 soldați; India avea 176.160 soldați; Reserva avea 321.814 soldați; Armata teritorială avea 319.898 soldați.

Din populația Angliei după buletinul societății sociografice americane (Boston 1915) ar fi apți pentru miliție: 60%. Bugetul militar este 1: 12.4 franci, pentru armată, 1: 19.5 franci pentru marină, de fiecare locuitor al Angliei.

De pe timpul lui Wellington armata engleză este „soldată”, prin urmare cetățeanul englez se putea emancipa de supt serviciul obligatoriu militar prin plățirea unei dări numită: war-should.

Armata soldată avea Anglia în toate coloniile ei, atât în Africa, cât și în Australia, America și Europa.

În decursul războiului Anglia a trimis pe frontul Yper-Calais aproape 2 milioane de soldați. Dar „armata” aceasta departe de-a fi după organizația unui Moltke, Blücher ori chiar Slatin Pașa, n-a reușit în afar de „lupta la poziție”, sprijinul tranșelor, să pue piciorul pe pământ german. În parlamentul englez agitația pentru introducerea serviciului obligatoriu militar au început-o „imperialiștii” și Asquith, supus deselor atacuri a fost silit însfârșit să deponă pe biroul parlamentului englez proiectul pentru serviciul obligatoriu militar, proiect, pe care l-au votat unanim toate partidele Britaniei mari, chiar și partidul muncitorilor de supt conducerea lui Burns.

■ Negreșit învingerea parlamentară este o învingere a lui Asquith și a lui Edward Grey, dar „învingerea” aceasta spulberă o veche tradiție a istoriei engleze și Anglia intră în șirul statelor militare. Prin urmare pacifismul lui Stead, Bryan, Pankhorst, Ford, — tradiționalismul tânărului Pitt, inteligența liberală a lui Beaconsfield, toate reminiscențele Magnei Charte să sleesc în noul foc războinic din Londra și leul britanic, care era trufaș că este așezat pe nisipul păcei (citiți pe

lord Byron) își chiamă supt sulți poporul și din cuvintele lirice ale pacifiștilor englezi să fac obuze și șapnele și John Bull își desbracă toga vânturată, ca să-și acopere membrele cu uniformă. De-ocamdată nu vor fi chemați supt drapel decât bărbații de 18-41 ani ai Angliei. Dar sistemul războinic va mări cvota în curând și Anglia va deveni tot atât de militaristă ca „Prusia” pe care a vrut să o nimicească pentru a restabili „pacifismul”.

Ce adevărate sunt cuvintele: *Si vis bellum, para pacem!*

►Timp despre ofensiva germană la Verdun.►Timp judecă situația la Verdun în felul următor: Luptele dovedesc, că înamicul nu a silit în energie, și cu toate pierderile mari de până aci, găsește încă noul trupe ca să le îndrepte spre atac. Care parte a frontului au desvelit-o Germanii? Corepondentul nostru din Petersburg depeșază de bombardări fără atac infanteristic pe frontul de ost. Să fi retras Germanii acolo mai multe corpuri de armată? În ori ce caz ei au în nordul Verdun-ului forțe, cari le permit o mare încordare. Lupta în tot cazul încă nu e sfârșită.

Atitudinea presei franceze în conflictul germano-american. Din Geneva se anunță:

Surprinde mult, că presa franceză să reține dela ori ce comentare a noii faze, în care a intrat conflictul Germaniei cu America. Singură ediția pariziană a lui „Newyork-Herald” publică telegrama specială din Washington, cari pretind a ști de o schimbare de vederi esențială a Americanilor în favoarea Germaniei. Adevărat, că același foale își exprimă nădejdea, că noul atacuri contra cetățenilor americani vor reda Americii libertatea de hotărâre.

O alianță a Bulgariei după război. ►Kambana scrie că pentru a feri pe viitor Bulgaria de influențele rusofile dela Petersburg, există un singur paravan: o alianță încheiată pe 25 de ani cu Austro-Ungaria, Germania și Turcia.

Operațiunile militare germane.

Buletinul oficial pe ziua de 11 Mai.

Pe câmpul de operațiuni dela vest.

Avioane germane au bombardat Dünkirchen și stabilimentele gării dela Adinkerke. Pe țărmul vestic al râului Maas Francezii au atacat după amiazi pozițiile noastre dela *Morte Homme*, iar seara cele la sud-ost dela *înălțimea 304*. În amândouă rândurile atacurile lor au eșuat, cu însemnate pierderi pentru dușman, în focul nostru de artilerie și mitralieze. O patrule bavareză a făcut 54 Francezi prizonieri în pădurea *Camard*.

Numărul prizonierilor francezi nerăniți, prinși din 4 Mai începând în luptele pentru *înălțimea 304*, s-a urcat la 53 ofițeri și 1515 soldați.

Pe țărmul ostic al râului Maas au avut loc cât a ținut noaptea, în regiunea pădurii dela *Caillette*, lupte cu grante de mână. Un atac francez în pădurea aceasta a fost respins.

La ost și sud-ost.

La nord dela gara *Selburg* (spre nord dela *Iacobstadt*) au fost luați cu asalt 500 metri din poziția dușmană. Aici au căzut în mâinile noastre 309 prizonieri nerăniți. Câțeva mitralieze și aruncătoare de mine am capturat.

Câmpul de operațiuni din Balcani.

Nu s-au petrecut evenimente mai însemnate.

Revoluțiune în Lisabona.

Corepondentul special al ziarului „Az Est” comunică prin telegrama fără sârmă din Ganada:

În Lisabona a izbucnit revoluția. Arsenalele stau în flacări. Trupele s-au revoltat.

Un protest al Japoniei contra Englieterii.

În urma unui protest energetic al Japoniei contra Angliei din cauza molestărilor corăbiilor japoneze de comerț, flota engleză a fost retrasă din apele Asiei-ostice.

Dea-le noastre.

Tombola damelor din Beiuș a adus 2000 cor. pentru orfelinatul din Blaj.

Precum s'a anunțat în Nr. 31 al „Gazetei Transilvaniei” s. c., în Duminica Tomii (30 April) s'a ținut tombola damelor aranjată în favorul orfelinatului român din Blaj.

Înainte de a se începe sortirea obiectelor de tombolă școala civilă de fete din loc a dat o foarte bine reușită serată, pe care a deschis-o — lucru ne mai întâmpat până acum aici—doamna *Marta Iepure* cu un pătrunzător discurs despre soartea cea tristă a orfanilor.

Ce fericiți sunt, a zis doamna Iepure, bășii și fetițele noastre când s'ic la sfârșitul anului: „Mergem acasă”, dar cât de nefericiți sunt acei cari nu pot zice: „Mergem și noi acasă”, pentru că ei, sârmanii, nu au casă; nu au tată, nu au mamă care să-i primiască cu brațele deschise. E datorită societății să se îngrijiască, ca și orfanii a-cestia să-și aibă căminul lor și să fie și ei adăpostiți și ocrotiți. Undeva sub niște aripi calde, cari, dacă nu pot fi ca cele părintești, să fie cel puțin asemănătoare acelor.—Și celelalte puncte ale seratei au fost la culme. Elevele acestei școale, vestite pentru siguranța pășirii în public, de astă dată s'au întrecut pe sine înseși. Onoare profesoarelor și superioarelor cari le-au instruit (d-nei V. Pavel, d-șoarelor V. Ștefanica, V. Vălean, I. Clorțea și A. Rațiu). La sfârșitul seratei autorul acestor rânduri a salutată și apreciat în câteva cuvinte activitatea socială plină de binecuvântări a femeilor în general, iar a damelor din Beiuș în special. (Vezi folletonul de azi N. Red.).

Tombola înșază a succed peste așteptare. S'a proiectat la început cu 500 de numere pentru vre-o 50 de obiecte ce se sperau că se vor putea aduna. Așa s'a și anunțat prima dată în publicitate (Nr. 30 al „Unirii” din Blaj). Dar răvna ce nu se poate lăuda și pune în des ajuns de model a damelor noastre a sporit în curând în mod vifmitor numărul obiectelor ce aveau să se sortiască. Întâi la 100, pe urmă la 200. Și în proporția aceasta s'ar fi putut spori și numărul biletelor de tombolă. Nu s'a sporit însă așa. Bilete s'au tipărit cu totul 1250, așa cât câștigurile la această tombolă au fost excepțional de multe și de mari. Tot așaselea număr dobândia. Un merit acesta al damelor, pentru care publicul interesat nu le poate fi destul de recunoscător.

Și acum iată și seria numerilor cari au câștigat vre-un obiect la această tombolă:

- Numerii câștigători.**
- 1, 61, 58, 75, 54, 87, 81, 7, 33, 59, 39, 65, 57, 31, 73, 3.
  - 184, 117, 175, 110, 163, 103, 192, 107, 191, 169, 190, 120.

Cuvânt

La tombola damelor din Beiuș pentru orfelinatul dela Blaj. Activitatea socială a femeii.

De prof. Ioan Georgescu.

Salut această frumoasă manifestare de caritate a damelor noastre nu numai că un triumf al spiritului de caritate pentru cauzele sfinte și umane ale omenirii oricând rămăși pe urma lor căsuți pentru patrie și tron, ci un triumf al spiritului de libertate și de activitate socială plină de încredință a femeilor, spirit necuștat în vechime.

Marele pictor creștin, Rafael voia să ne înălțeze în tabloul său din „Școala din Atena” diferitele clase ale vieții spirituale din vechime, să sugrăvește nici un chip de femeie. Care pentru? Pentru că n'ar fi în stare să zugrăvească și vre-o femeie frumoasă a lătura de atât? Nici cine ar putea presă pîne să sugrăvească cel mai bun zugrăvitor al omenirii femeiesc, desăru pictorul celor mai minunate? Atunci sugrăvește și sugrăvit deci nici o femeie în tabloul acela? Pentru că femeia veche era deschisă nu numai din

școală ci și din literatură, din știință, din politică, ba chiar și din viața socială. Femeia la Greci nu locuia într-o odală cu bărbatul, ci deosebit și sta sub îngrijirea unui sclav. Nu-i era iertat să se ducă nicăiri fără știrea și învoirea sclavului. Nici masa nu o lua împreună cu bărbatul, ci mânca deosebit. Cred că nimic nu caracterizează mai bine starea în care se aflau femeile la Greci ca următoarea zicală a lor: „Dau mulțumită lui Dumnezeu pentru trei lucruri: 1. că m'am născut liber nu sclav. 2. că m'am născut bărbat nu femeie; 3. că m'am născut Grec (Elin) nu barbar”. Zicala aceasta ne spune mai mult decât o carte întreagă.

La Romani, la strămoșii noștri era tot așa. E de ajuns să amintesc, că dreptul roman nu acotește femeia ca persoană, ci ca un lucru (ca „res”), cu care poți face ce vrei.

Religiunea creștină a fost care a vestit mai întâi lumii prin Apostolul ei (sf. Pavel) că înălțarea lui Dumnezeu nu este Judeu, nici Elin; nu este nici rob nici slobod; nu este bărbat, nici femeie; căci voi toți sunteți unul în Hristos Isus. (Galateni 3, 28). Da! religiunea creștină a adus libertatea, egalitatea și înălțarea cea mai deplină.

Și, de fapt, ce vedem în legea cea nouă, în legea creștină?

O femeie (Maria, maica lui Isus) ocupă după Dumnezeu, locul cel mai de frunte. Când Apostolii așteptau, după înălțarea Domnului la cer, coborârea Spiritului, cu ei dimpreună erau și „măierile, și cu Maria mama lui Isus” (Fapt. Apost. 1, 14). De aceea mulți pictori creștini îi zugrăvesc pe apostoli la coborârea Spiritului sfânt cu Preacurata Fecioară Maria la mijloc, asupra căreia încă se coboară o limbă de foc. Iar în cântările sale religiunea creștină fericește pe Maria mai mult decât pe ingerii și așhengeli, ba chiar decât pe Cheruvimi și Serafimi, cetele îngerești cele mai înalte.

Și femeia eliberată și glorificată în felul acesta de creștinism s'a și arătat vrednică de această înaltă onoare. S'a arătat totdeauna și în tot locul unde a pătruns spiritul acesta nou, creștinesc.

Să nu uităm că în cele dintâi trei sute de ani după Hristos martirii creștini au fost încurajați la martiriul de femei eroice, cari și între persecuțiile cele mai cumplite cercetau pe bieții martiri, le culgeau sângerile și moaștele și în caz de lipsă își vărsau și ele sângerile cu un curaj necunoscut până atunci în istoria omeniei. De aceea

preamărește Biserica creștină alătura de atâția martiri mari și atâtea martire ca Fabiola, Agnes, Cecilia, Lucia, Agata, Apollonia, Felicia, Perpetua și altele nenumărate.

Ba înșeși zorile libertății creștine, a libertății convingerii religioase au răsărit printre femei, prin sf. Eena, mama împăratului Constantin cel Mare, care în 313 prin edictul dela Milan a hotărât, ca nime să nu mai fie persecutat pentru credința lui religioasă. Ei bine, dacă n'ar fi fost Eena o creștină, nici Constantin n'ar fi făcut nimica pentru ei. Aici vedem mai întâi în istoria universală, ce poate o mamă prin fiul ei. Cred că se poate zice cu tot dreptul că dacă printre femei (Eva) a intrat blestemul în lume, prin o femeie (Maria) a venit și binecuvântarea și tot prin o femeie a venit și emanciparea spiritului omenesc, libertatea convingerii religioase.

Femele au dat lumii mai apoi pe acei bărbați mari, cari au salvat pentru posteritate cultura și civilizațiunea antică din prapăduri a vâilțirii popoarelor barbare, în vremea „Vökerchask-ului”, cum zice un istoriograf-filosof din vremea noastră: pe marii bărbați ai bisericii creștine. O Antuza a dat pe Ioan Gură de aur, o Macrina pe Vasile cel mare, o Paula și Eustochia pe Ieronim,

o Monica pe Augustin, o Marcelina pe Ambroziu etc.

Femele au încreștinat popoare și au organizat împărății. Afară de Eena mama lui Constantin cel mare, amintită deja, acolo e Clotilda, soția lui Clodoveu încreștinătoare poporului francez; Adelaida a celui englez; Elisabeta a celui portughez; Isabela a celui spaniol; Hedviga a celui polon; Olga a celui rusesc. Bine zice un distins bărbat de stat (contele de *Maistre*), că de câte ori au putut guverna de pe tron femeile, au guvernat ca și mame; deci domniile femeilor au fost mult mai glorioase decât ale bărbaților. Gândiți-vă, vă rog, la domnia Mariei Terezia la noi, ori la a țareunei Caterina II a Rusiei, mult mai glorioasă ca Nicolae II, Țarul de azi. Chiar și astăzi femeia ocupă alătura de bărbat un loc de onoare în opera de cultură și civilizațiune. Dacă avem misionari cari propovăduesc credința între popoarele sălbătice, avem și călugărițe devotate cari stau în fruntea școlilor și a altor instituțiuni caritative și umanitare

Ba chiar și acolo unde au trebuit și trebuie inspirații mai înalte, motive mai nobile (în literatură și în artă), tot femeia are rol conducător. Pe Dante, cel mai mare poet creștin prin care glăsuște credința creștină a 12

Români, subscrieți la al 4-lea împrumut de războiu!

204, 246, 280 273, 202, 249, 222, 269, 266, 295, 298, 267, 285, 210, 274, 271, 207.

354, 335, 380, 355, 368, 344, 396, 315, 381, 376, 340, 342.

496, 470, 412, 466, 474, 444, 457, 416, 478, 463, 494, 459, 485, 487, 414, 423, 454.

503, 536, 526, 550, 589, 576, 577, 525.

683, 648, 668, 687, 670, 614, 649, 618, 615, 657.

750, 710, 705, 724, 701, 770, 765, 767, 788, 780, 785, 725, 773, 751.

844, 869, 835, 887, 889, 838, 846, 805, 853, 858, 823, 809, 864, 820, 831, 860, 884, 801.

990, 989, 985, 934, 974, 980, 998, 919, 915, 999, 949, 958, 950, 978, 973, 931, 914, 904.

1061, 1028, 1042, 1065, 1032, 1082, 1088, 1097, 1046, 1079, 1011, 1025, 1091, 1098, 1081, 1066.

1147, 1136, 1130, 1188, 1116, 1194, 1129, 1151, 1172, 1131, 1185, 1158, 1148, 1120, 1152, 1190, 1195, 1163.

1221, 1212, 1211, 1222, 1218, 1225, 1203, 1242, 1205, 1220, 1241, 1250.

Notez, că cele mai multe persoane și-au luat obiectele câștigate deja atunci la sortire. Alții au aflat, rezultatul sortirii, a doua zi, din afișul expus în vitrina librăriei Dolina din Beluș. Și iarăși alții din epistole sau informații particulare. Cei ce n-au ajuns până acum la cunoștința rezultatului acestei tombola, să binevoiască a lua cunoștință pe calea aceasta și dacă au de reclamat vre un obiect cu vre unul din Numerii publicați mai sus, să trimită bilețul cu numărul respectiv la adresa doamnei *Elisa Dr. Pavel*, profesoară în Beluș (Be'onyes), de unde i se va speda apoi obiectul. Se poate însă și renunța la câștig și atunci obiectul câștigat se va vinde, iar prețul se va trimite orfanului din Blaj.

Ca să flu complet, trebuie să public și lista cu numele acelor persoane, cari au binevoit a contribui obiecte pentru tombola.

Contribuenții de obiecte.

H. Sa episcop. Dr. Dam. Radu (1 obiect)

Doamnele: văd. A. Antal 3 obiecte, B. Gera 5 E. D. Ștefanica 5 R. dr. Mureșan 3, M. Iepure 2, V. dr. Clorțaș 13, A. Sălăgian 4, E. dr. Muntean 6, I. dr. Hetcou 2, I. Bozac 4, E. Ardelean 2, T. dr. Papp 1, Fl. dr. Ciovilci 2, V. Pavel 1, N. Dringon 2, E. dr. Pavel 4, V. Pap 1, H. br. Pop 1, I. Popescu 4, N. Ternovan 5, V. Ardelean 2, M. Pinteș 4, I. Ditz 1, Z. Radovan 1, I. Tămăian 1, A. Oprea 4, N. Hotea 4, A. Cupcea 1.

Doarele I. Ciurdariu 4, V. Ștefanica 4, V. Butean 2, I. Clorțea 1, V. Vălean 3, A. Rațiu 1, R. Erdélyi 3, E. Vostinar 1, L. Tîț 1, Fl. Tîț 3, N. Bodin 2, E. Zacharias 1, A. Dringou 1, A. Oprea 1, El. En. și A. Ciumpu 6, V. Mareș 1, V. Mangra 1, V. Radu 1, L. Triff 1, A. Szeremi 1, Ch. Șima 3, E. Fridetzky 1, V. Pap 4.

Domni dr. I. Ciordăș 1, dr. C. Pavel 1, V. Kerezzi 1, R. Pap 1.

Câteva femei din Negru prin dna V. Ardelean 6, câteva femei din Petran prin dl. A. Antal 12, Vet. Plaștin 2, Elevele preparandei din Gherla 17, Cl. I. I., III, IV. dela școala civ. gr. cat. de fete din Beluș 9, Scumpa Ciordăș Ovid Ciordăș 2, Viorica Tîț 1, Steluța Văștinar 1, I. și E. Bollitzer 4.

Tuturor acestora persoane marimoase li se exprimă pe calea aceasta cea mai profundă mulțumită și recunoștință din partea comitetului de dame compus din doamnele Văd. A. Antal, B. Gera, E. D. Ștefanica, Marta Iepure, V. dr. Clorțaș și E. dr. Pavel. Iar comitetului de dame, care a pornit această frumoasă mișcare (una dând

ideea, alta tradițiile și poziția ei socială glorioasă, alta încurajarea de lipsă la început, și toate la oaltă stăruință în săvârșirea faptei bune) și cere comitet mai are și meritul de a se fi îngrijit ca suma de 1250 cor. pentru cele 1250 bilete de tombolă să se întregiască la 2000 cor. din supra-solviri și oferte benevo'e. — acestul ilustru comitet, dar în deosebi dnelor *M. Iepure și E. Dr. Pavel* cari au ostentat mai mult în aceasta afacere, subsemnatul le aduce cele mai sincere omagii nu numai în numele său, ci mai ales în numele bieților orfani cari nu pot să le mulțumiască încă, dar cari vor ruga pe Dzeu să răsplătească tuturor binefăcătorilor și binefăcătoarelor lor din vișterea cea nesecată a bunurilor Sale cerești.

Prof. I. Georgescu.

Situația critică a Greciei.

Din Copenhaga se anunță cu data de 11 Mai:

B'roul presei comunică din ziarele apărute la Petersburg următoarele:

Guvernul elin n-a consimțit până acum, ca trupe sârbești să fie transportate prin Grecia. Acest refuz îl motivează guvernul elin cu teama că trupele sârbești ar aduce epidemii în țară și că un eventual transport de trupe pe linia îngustă Patras-Lazisra ar recere prea mult timp.

E însă invederat, că cauza principală a acestui refuz este teama de Germania.

Aliații au decis să constrângă Grecia la împlinirea cererilor lor. Ținuta energetică a aliaților în această chestie urmărește scopul să lămurască definitiv planurile și intențiile Greciei.

Ambasadorii aliaților au primit ordin să procedă în Grecia în acord cu statul major al trupelor aliante.

Ziarul „Times“ comunică din Atena:

Reprezentantul bulgar a cerut guvernului elin să redeschidă granița la Oxlar situată la calea ferată Salonice-Constantinopol.

Comunicatul Höfer.

Buletinul oficial pe ziua de 11 Mai.

In nordul monarhiei și pe Câmpul de operații din Balcani.

Nimic nou.

La granițele italiene.

Activitatea potențată de artilerie a durat și eri în cele mai multe locuri ale frontului. Deosebit de violentă a fost ea în sectorul Dolomit, între *Peutelsstein și Buchenstein*.

Un aviator italian a aruncat înainte de amiază 2 bombe asupra târgului și a pieții domului din Görz. Prin aceasta au fost omorâte 2 persoane civile, iar 33 au fost rănite.

General de divizie Höfer, locuitorul șefului de stat major.

Turburări în Moscova.

Din Tulcea se comunică ziarului bucureșten:

De câteva zile, numeroși dezertori ruși se predau autorităților noastre de pe punctele de graniță din Dobrogea. Numai Mercuri au fost înaintați prefecturii locale 8 din acești dezertori.

Vorbind cu unii din acești dezertori ei povestesc că, la Moscova toți acei Ruși cu bilete albe, cari au fost alșmați sub arme, s'au adunat în număr foarte mare și au protestat contra măsurilor ce s'a luat de către guvernul rus de a mobiliza și pe acei cari au fost reformați sau scutiți de serviciul militar pentru debilitate sau infirmități. Toți aceștia erau lăsați la vatră cu bilete albe.

Protestul mobilizaților cu bilete albe, la Moscova, a luat proporția unei adevărate revoluțiuni.

Cu această ocaziune s'au produs ciocniri între trupe și manifestații fiind mulți morți și răniți de ambele părți.

În urma acestei mișcări revoluționare guvernul rus a contramandat imediat ordinul mobilizării celor cu bilete albe din întreg imperiul.

Pregătiri militare în America.

Din Genf se comunică cu data de 11 Mai:

Din Paris se anunță:

După știri telegrafice din New-York, amiralitatea americană vrea să facă Sămbătă sau Luni o încercare a militarizării tuturor stațiilor de telegrafie fără sârmă și a rețelelor telefonice și telegrafice în întreaga Uniune.

Aceasta ar fi prima încercare de acest fel.

Războiul cu Turcii.

Buletinul oficial pe ziua de 11 Mai.

Pe frontul din Caucaz.

În legătură cu atacul nostru din 8 Mai, am alungat pe dușman din pozițiile sale dela muntele Dope, într'un atac cu baioneta, pe un front de 15 kilom. Am făcut prizonieri 6 ofițari și 300 soldați și am capturat 4 mitralieze. Pe dușman îl urmărim cu tot viforul.

La Mamahatum am nimicit o trupă rusească constând din 250 infanteriști și 200 călăreți. Am capturat numeroase puști.

Estinderea relațiilor comerciale între America și Franța. „Pester Lloyd“ înregistrează în partea economică știri, că o comisiune americană va cerceta în luna Iunie Franța în scopul studierii estinderii raporturilor comerciale între aceste țări.

Promovarea intereselor economice ale Ardealului. Camera comercială din Cluj a decis să inițieze o acțiune în chestia de trenuri, meserii și de colorizări mai ales în interesul Săculor; am înțeles!

Revolta din Irlanda. Ziarul „Hamburger Fremdenblatt“ comunică din Rotterdam:

În Middleton și Wertforth din Irlanda au izbucnit noue turburări. Primăria din Middleton a fost ocupată de cei revoltați.

Subscriind la al 4-lea împrumut de războiu fiecare îndeplinește un act de cinste, conștiință și de conservare de sine.

Această este datorința fiecărui bun patriot.

Plasarea economiilor în hârtiile de stat emise pentru trebuințele războiului, este cea mai favorabilă și sigură.

Cu amănunte servesc toate băncile.

Din România.

— Subscripțiile la Împrumutul național, s'au urcat până Mercuri seara la 300 de milioane lei.

— Se anunță că în urma cererii formale a Statului major, localitatea Bușteni nu va fi scoasă din zona militară de operațiuni.

— Ministerul de război face cunoscut că corpul de aviație va depinde pe viitor, ca comandament de direcția aviației, iar ca parte administrativă de intendența stabilimentelor centrale.

— Ministerul agriculturii a decis că rezervele de grâu vechiu, nu vor putea fi exportate înainte de 1 Iunie, iar grâul nouel recolte, nu va putea fi exportat înainte de 1 Septembrie.

— Cu începere dela 1 Mai a. c., s'a hotărât ca Ministerul de Război să aprovizioneze Capitala cu carne.

— În curând va sosi în țară un transport de mărfuri germane, printre cari se află ștofe de vreo 8.000.000 lei.

— Mercuri după-amiază, pe la orele 3 și jum. A. S. R. Principele Carol, moștenitorul Tronului, a suferit un accident de automobil fără urmări grave. Automobilul Principeiului Carol, condus chiar de A. S. R., trecea pe bulevardul Elisabeta; prin dreptul liceului Lazăr, a ieșit înaintea automobilului un car cu fân. Principele Carol neavând loc să treacă, s'a ciocnit de un vagon al trazevalului electric, fără ca A. S. R. să se fi rănit. Apoi și-a continuat drumul pe jos, până la Palatul Otroceni.

Voci de presă.

„Universul“ anunțând întrunirea în sesiune extraordinară a camerei adaugă cu rezervă că sesiunea va fi deschisă de un cabinet remanent.

„Adevărul“ comentând darul regal de 1¼ milion pentru poporația mizeră și faptul că familia regală și-a rezervat dreptul de-a asista la împărțire, spune că regele a dat guvernului să înțeleagă că se teme de furturi. Ear aceasta e cea mai strașnică palmă, pe care a primit-o vre-un guvern.

Noul împrumut de războiu.

Din Sibiu ni se scrie:

Subscrierile la al patrulea împrumut de războiu continuă zilnic la băncile noastre.

Până la 9 Mai n. s'au semnat la centrala „Albinei“ suma de 900.000 cor.

La banca „Lumina“ s'au semnat 135.000 cor. din care sumă consistorul arhidiecezan a semnat 100.000 coroane.

Al patrulea împrumut de războiu la corporațiunea industrială din Sibiu a dat până în 5 l. c. un rezultat peste așteptare ajungând subscrierile la suma de 42.650 coroane. Rezultatul acesta e cu atât mai îmbucurător, cu cât se produce din astfel de subscripții, cari dacă corporațiunea nu s'ar fi îngrijit ca achitarea micilor rate să se întâmpie în un mod așa de comod și ușor, — 10 cor. la subscriere și 1 cor. pe săptămână pentru o obligație de 100 cor. valoare nominală, — așa că și industriași mai modest situați materialice sunt în stare a lua parte la subscripții, ar fi rămas cu totul afară.

Rezultatul e a se mulțumi cu deosebire instituțiilor financiare din loc „Albina“, „Bodenkredit“, „Sparkassa“ și „Vorschussverein“ cari toate au devedit o deosebită prevenire față de industriași prin acordarea de împrumut ieftin în scopul ușurării achitărilor în rate, cu termen atât de lung.

Subscripții se primesc și mai departe, până la 22 Mai n. c. însă conform dispozițiilor guvernale e a se plăti o taxă suplimentară de 30 fl. de fiecare obligație de 100 cor. așa încât de aci înainte va costa o obligație 94 cor. 30 fl. în loc de 94 cor. cât a costat până în 5 l. c.

Din Arad ni se comunică că la banca „Victoria“ s'a semnat

până la 9 Mai suma de 677.550 coroane.

Știri.

12 Mai n. 1916

Distingerea protopresbiterului militar Pavel Boidea. »Drapelul« și din Lugoj i se scrie că districul nostru protopresbiter militar Pavel Boidea a fost distins pe câmpul de luptă cu crucea de aur cl. I. pentru meritele sale proeștești și pentru prestațiunile eminente ca referent al comandelor supreme de pe câmpul de luptă. Aceasta este cea mai înaltă distincție, ce se poate conferi unui protopresbiter pentru meritele proeștești. Cu această înaltă distincție, au mai fost distinși până acum numai vicarul castren și încă doi prelați catolici.

Adresăm părintelui protopop Boidea mulțămite pentru activitatea sa binecuvântată desfășurată pe câmpul de luptă și felicitări pentru înalta distincție obținută.

Pentru Orfanatul Uniunii femeilor române din Ungaria. D-ii Ioan Sabadeanu comerșant în Brașov dăruiește în memoria regretatului său bun amic Medic Colonel c. și r. Ioan Popp suma de 30 cor. la fondul Orfanatului pentru fetele a căror părinți au căsăt pe câmpul de luptă. Dna Maria Moldovan preș. fem. rom. din Mediaș dăruiește suma de 30 cor. în loc de flori pe mormântul neuitatului său frate Căpitanul Ioan Brad. În numele Comitetului se exprimă și pe calea aceasta cea mai călduroasă și profundă mulțămită Maria B. Balulescu președintă.

Hajdudorogul a primit calendarul gregorian. Din Budapesta se anunță, că episcopul Hajdudorogului s'a înțeles cu episcopii de Munkács și Eperjes, ca începând cu 24 Iunie (Săzlene) să scrie datul calendaristic după calendarul gregorian.

Conducta de petrol Ploiești - Constanța deschisă. Din București primim știri că conducta la care s'a lucrat de aproape patru ani pentru a diriga petrolul prin burile direct dela Ploiești la Constanța și Cernavoda s'a predat comunicației. Este o lucrare tehnică de monumentală importanță pentru facilitarea comerțului de petrol al României, care nu mai este împedecat de lipsa de vagoane pe care le face superflue ideea nouă întocmire a conductei. Linia principală a conductei s'a ramificat în linii laterale la Moreni, Cămpina, Bușteni și alte centre industriale.

Principele de coroană englez în Italia. Moștenitorul englez Prințul de Wales, venind din Egipt a sosit în Italia unde pentru moment vizitează frontul italian.

Premii pentru aflarea de tunuri. Comandantul districtual din Belgard publică distribuția de premii acelor persoane civile, cari dau de urma tunurilor sau altor arme ascunse. Anume va primi cine găsește un tun de câmp 350, o obuzieră de 10 sau 12 cm. 600, iar pentru mortiere grele 900 coroane premii. Pentru o mitralieză s'aplatească 50, iar pentru o pușcă 5 cor.

Știri din Belgard. Din Semlin se scrie, că în Belgard a sosit din nou un transport mai mare de sărbi, ceteșeni al regatului sârbesc, cari până acum erau internați în Austro-Ungaria, între ei multe femei și copii. Toți au fost eliberați și s'au înapoiat în comunele lor.

Dela târguri. La târgul de țări din Lugoj s'au vândut porci de 6-8 săptămâni cu câte-o 100 cor., vaci cu 3000-3600 cor., iar cai dela 3000 cor. în sus.

Cercurilor interesate li se atrage atențiunea asupra târgului săptămânal din Mediaș, care se ține în fiecare Jol. La acest târg săptămânal s'au vândut în fiecare Jol aproximativ 7-800 porci și 100-200 oi. Vânzătorii au obținut prețuri bune iar cumpărătorii marfă corespunzătoare.

Apollo-Bio. Program pentru Săbătă și Duminecă: Mare program delectiv: »Glontul de argint«, mare dramă detectiv în 5 acte. În rouriile primile detectiv în 5 acte. În rouriile primile detectiv în 5 acte. În rouriile primile detectiv în 5 acte. În rouriile primile detectiv în 5 acte.

Proprietar:

Fig. A. Muresianu: Branisco & Comy.

Redactor responsabil: Ioan Luca.

vesacuri, precum z'ce un filosof mai nou, nu ni-l putem închipui fără ideala lui Beatrice, cu ajutorul căreia a intrat în lad, a trecut în purgator și a ajuns în paradisi; nici pe Petrarce, celalalt regenerator al spiritului public italian, fără de Laura. Dar Michelangelo ce-a fi fost fără de Vittoria Colonna, dela care primia îndemmurile cele mai frumoase de a lucra? Și oare pe cine a eternizat celalalt demn tovarăș al său, Leonardo da Vinci în admirabilia sa »Mona Lisa«, furată mai anii trecuți din Paris? Nu pe femeea ideală? Dar Alexandru Peșob, cel mai mare poet maghiar ce ar fi fost fără de soția lui idealizată, Iulia Szendrey? Și acum să venim și la ai noștri, pentru că ne avem și noi Olimpul, și pe a veghietei poartă am intrat și noi; și într'insul Zef fără de moarte-avem! Cine a deșteptat în regele poeziei românești, în Vasile Alecsandri »poetec simțitor«? Nu Elena Negri, mireasa lui moartă în floarea tinereței, pe care o cântă în poezia »Steluța«? Și oare zeul, al cărui spectru dominează întreagă literatura noastră modernă, Mihail Eminescu, nu mustrăsește însuși că femeea l-a făcut poet?

Căci pentru care altă minune decât tine Mi-ăș risipi o viață de cugetări senine Pe basme și nimicuri, cuvinte cumpănind, Cu peritorul sunet al lor să te cuprind, În lanțuri de im-gini duioșul vis să-l feroc, S'ămpedec umbra dulcea de-a merge în tănușor?

Și acum spuneți, vă rog, nu au dreptate femeile când se laudă prin o distoasă reprezentantă a lor, prin regerata Carmen Sylva, pe a cărei frunte a strălucit o doplă coroană: aceea a regalității și a genialității, că ori unde vedeți oameni ori lucruri de seamă pe lumea asta să știți că sunt dela femei distinse?

Așa este, vedeți, și această frumoasă manifestație de caritate, această tombolă cu un rezultat material de aproape 2000 cor. dela niște femei distinse, dela damele române din Beluș. Pornită la început între cadre mai modeste (50 de obiecte cu 500 de bilete), ea a fost în continuu mărită de răvna, ce nu se poate lăuda în de ajuns și pune de model și pentru altele, a damelor noastre (100 de obiecte cu 1000 de bilete, iar acum 200 de obiecte cu 1250 de bilete).

De încheiere, fie-mi permis, a

privi și fapta aceasta a damelor noastre ca o verigă minunată din lanțul acela de fapte glorioase, cu care au împregmult dănele numele Belușului. Dal pentru că ele au priceput mai întâi aici rostul unei reuniuni de cântări, mai apoi a societății muzicale »Lira« și prin corurile acestor societăți, conduse de prof. Ioan Bușila, ele au atras mai întâi iuzrea-aminte a unor cercuri mai largi asupra orașelului nostru. Mai anii trecuți, când a fost vorba de ajutorarea mușicilor condeiului, a bieților noștri ziarști, c'ne a luat inițiativa unui concert în favorul lor? Nu damele noastre din Beluș? Eu sunt a-dănc convins că, dacă damele noastre continuă activitatea aceasta socială, păstrându-și rolul conducător și îndrumător pe care și l-au luat și care le stă așa de bine, veni-va o vreme când streinii stând mirați în fața activităților lor, vor zice unii către alții când vor întâmpina vre-o damă de a noastră: »Să ne ridicăm cu respect palăria înădine aei E o dumă română din Beluș!«